

Okul Öncesi Eğitimde Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi: Sorunlar ve Öneriler

Fatma ALTIN¹, Kerim GÜNDOĞDU²

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Aydın, TÜRKİYE

<https://orcid.org/0000-0002-8503-5186>

² Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, TÜRKİYE

<https://orcid.org/0000-0003-4809-3405>

Email: fatmaaltin09@gmail.com, kerim.gundogdu@adu.edu.tr

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 05.11.2021 - Kabul: 06.12.2021)

Öz

Bu çalışmanın amacı pandemi döneminde okul öncesi eğitimde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarının okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda incelenmesidir. Durum çalışmasına göre yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Aydın ili İncirliova ilçesinde ana okullarda görev yapan toplam 21 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla öğretmenlerden elde edilen veriler, içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin özellikle bilgisayar ve akıllı telefonlar aracılığıyla “Zoom, Whatsapp ve EBA” gibi farklı uzaktan eğitim programları kullanarak çeşitli etkinlikler gerçekleştirdikleri gözlenmiştir. Bununla birlikte, okul öncesi düzeyde yapılan eğitimin pandemi döneminden olumsuz etkilendiği ve gerekli tedbirler alınarak yüz yüze eğitimin devam ettirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Araştırmada tespit edilen en büyük sorunlardan birinin uzaktan eğitim uygulamalarında yaşanan teknolojik araç-gereç/alt yapı eksikliği olduğudur. Öğretmen görüşlerine göre diğer başlıca sorunlar ise ailelerin eğitime fazla destekte bulunmaması, ebeveynlerin teknolojiyi kullanmada yetersiz olmaları ve çocukların uzaktan eğitimi gerçekleştirebilecekleri bir ortamlarının olmaması, ekran başındaki çocuklarda oluşan dikkat ve motivasyon eksikliğidir. Öğretmenler bu sorunların çözümü için farklı yollara başvurmuşlar ve başta teknolojik altyapı ve araç-gereç desteğinin sağlanması olmak üzere birçok farklı önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi, uzaktan eğitim, pandemide eğitim, öğretmen görüşleri.

Examination of Distance Education Implementations in Preschool Education through Teachers' Views: Challenges and Suggestions

Abstract

The aim of this study is to examine the distance education implementations carried out in pre-school education during the pandemic period through pre-school teachers' views. This study was designed as a case study, which was one of the qualitative patterns. The study group of the research consisted of 21 pre-school teachers working in kindergartens in Incirliova district of Aydın province in the 2021-2022 academic year. The data obtained by semi-structured interview forms were analyzed by content analysis technique. From the findings, it was concluded that preschool teachers carried out various activities using different distance education programs such as "Zoom, Whatsapp and EBA", especially through computers and smart phones. However, it has been determined that pre-school education was adversely affected by the pandemic period and that face-to-face education should be continued by taking necessary precautions. In the research, it was determined that the most prominent challenge emerging during distance education was the lack of technological tools-equipment/infrastructure. Other main problems that emerged at the end of the research were the family's lack of support for their children's education, the parents' inadequacy in using technology, the lack of an environment where children could perform distance education, and the lack of attention and motivation in children before the screen. It was suggested that participants resorted to different ways to solve these problems and that they made many different suggestions, especially the provision of technological infrastructure and equipment support.

Keywords: Preschool education, distance education, education at pandemic, teacher views.

Giriş

Okul öncesi eğitimde temel amaç, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, girişimci ve araştırmacı, özdenetimini sürdürebilen, kültürel değerlere sahip, ruhen ve bedenen sağlıklı nesiller yetiştirilebilmektir (Demirel, 1989). Erken çocukluk döneminde verilen okul öncesi eğitim, doğumdan çocuğun ilkokula başladığı güne kadar olan dönemi kapsar. Erken çocukluk dönemi çocuğun doğumdan ilkokul dönemine kadar olan dönemi kapsamaktadır (Çelik ve Gündoğdu, 2007). Çocuğun zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal gelişimi ve olgunlaşma süreci için önemli olan bu dönem (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2000; Ünal Bozcan ve Kömleksiz, 2015), çocuğun gelişim hızı ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu kritik yıllardan oluşmaktadır (Balcı, Gündoğdu ve Çelik, 2012). Okul öncesi dönemi eğitim programı çocukların bütünsel gelişimini destekleme amaçlı ve çok yönlü olarak geliştirilir. Okul öncesi eğitim programının amacı, çocukların sağlıklı gelişimlerini ve gelecek için gerekli becerilerin kazandırılmasını sağlamaktır (Hirsh, 2004); bu yüzden okul öncesi eğitim programlarıyla ilgili gerçekleştirilen çalışmalar da önem arz etmektedir (Altın ve Altın, 2021). Köksal, Balaban Dağal ve Duman (2016) okul öncesi eğitimin amacını tüm gelişim alanlarındaki becerilerin gelişimini desteklemek, bu becerileri en üst düzeye çıkarmak ve bu gelişim alanlarındaki eksiklikleri gidermek olarak açıklamıştır (Kitta ve Kapinga, 2015). Okul öncesi eğitimi, eğitimcilerin çocuklara ne öğretecekleri, çocukların gelişimini desteklemek için hangi eğitim etkinlikleri ve yöntemleri, fiziksel ortamın nasıl oluşturulacağı, eğitim sürecinde ailelerden nasıl destek alınacağı ve çocukları daha somut bir şekilde nasıl değerlendirebilecekleri konusunda genel bilgilere ulaşmalarını sağlar (Dodge, 1995).

Türkiye'de okul öncesi eğitimin tanımı Milli Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir (Abazaoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan, 2015). Milli Eğitim Temel Kanunu (2021), Türkiye'de okul öncesi eğitimin amaç ve görevlerinin milli eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine göre belirlendiğini belirtmiştir.

- Çocukların beden, zihin ve duygu geliştirmelerini ve iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak,
- Çocukları ilköğretime hazırlamak,
- Olumsuz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir büyüme ortamı yaratmak,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak.

Bu amaçları gerçekleştirirken süreç içerisinde birçok beklenmeyen zorlukla karşılaşılabilir. Farklı zaman dilimlerinde meydana gelen etkisi büyük olaylar eğitim politikalarını ve anlayışını da derinden etkileyebilmektedir. Şüphesiz içinde bulunulan yüzyılın en büyük olaylarından birisi, sosyo-ekonomik ve kültürel açılardan da dünya genelinde etkisini hissettiren pandemidir. Bilindiği üzere 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 virüsü tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Türkiye'de bu virüsten etkilenmiş ve ilk vakası 11 Mart 2020'de görülen pandemi sürecinde ölümle sonuçlanan binlerce vaka görülmüştür. Bu salgın ülkelerin sağlık, ekonomik, eğitim gibi birçok yapı ve sistemine doğrudan veya dolaylı olarak zarar vermiştir. Ülkeler bu zararı en aza indirmek için birçok önlem almıştır.

Türkiye'de salgından en çok etkilenen sistemlerden birisi de eğitimidir. İlk olarak 2020 yılının mart ayında okullar, iki haftalığına kapanmış; sonrasında vakaların artış hızıyla birlikte okulların kapanma süresi uzatılmıştır. Ancak vaka artış hızında zaman zaman azalma

yaşanmasıyla birlikte bazı haftalarda okullar belli şartlar ve ölçütler altında açılmıştır. Yine de okulların kapalı olduğu gün sayısı açık olduğu gün sayısını geçmiştir. Bu ortamda eğitimin aksamaması ve zararın en aza indirgenmesi adına bazı önlemlerin alınması zorunluluk haline gelmiştir. Ülkelerin Covid-19'a karşı verdiği mücadelede eğitim-öğretimin aksamaması adına dijital teknolojilerden yararlanılmıştır (Rehab, 2021). Türkiye'de de pandemi döneminde okulların kapanmasıyla birlikte eğitim-öğretim sürecinin devamlılığı açısından uzaktan eğitime geçilmesine karar verilmiştir (Mustafa, 2020). 23 Mart 2020 tarihinde okul öncesi eğitimden lise eğitimine kadar tüm eğitim düzeylerinde uzaktan eğitim hayata geçirilmiştir.

Uzaktan eğitim, farklı nedenlerle yüz yüze gerçekleştirilemeyen eğitimin çeşitli medya iletişim araçlarıyla gerçekleştirilmesidir. Uzaktan eğitim eğitim materyallerinin elektronik ortamda uygun ve esnek bir şekilde yapılandırılması, farklı teknolojilerin öğrenme sürecine eklenmesi ve her zaman kullanılabilmesi gibi olanakları içeren, zamandan ve mekandan bağımsız olarak sağlanabilen, güncellenebilir, çağdaş ve etkili bir öğrenme yöntemidir (Yamamoto ve Altun, 2020). Uzaktan eğitimde farklı yöntem ve teknolojilerle farklı ortamlarda bulunan öğrencilere sınıf ortamında oldukları hissi vermek amaçlanmıştır (Honeyman ve Miller, 1993). 19. yüzyılda ortaya çıkan ve o dönemin iletişim aracı olarak posta yoluyla gerçekleştirilen uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrenciler farklı mekanlardan iletişim kurabilmek için iletişim teknolojilerinden yararlanarak etkinlikleri gerçekleştirirler. Öğretmen, posta yoluyla öğrencilere ders araç-gereçlerini, notlarını ve ödevlerini öğrenciye gönderirken; öğrenciler de gerçekleştirdikleri görev ve ödevlerini posta yoluyla öğretmenlerine göndermişlerdir (Balıkcıoğlu, Çınar Öz ve Işın, 2019; Bozkuş, 2014; Kiryakova, 2009). Uzaktan eğitim ilk uygulanmaya başladığı o dönemden günümüze kadar etkililiğini korumuş ve dönemin teknolojilerinden faydalanılmıştır. Türkiye'de ise pandemi döneminde uzaktan eğitimi gerçekleştirebilmek için farklı eğitim platformlarından faydalanılmıştır. Uzaktan eğitimde ana platform olarak Eğitim Bilişim Ağı, kısaca EBA, kullanılmıştır. EBA 2011-2012 akademik yılında hizmet vermeye başlayan ve bünyesinde Milli eğitimin tüm örgün kademelerinde programa uygun çok sayıda video, belge, e-kitap, test gibi birçok materyaller barındırmaktadır. Ayrıca pandemi döneminde 'Eğitim Bilişim Ağı Televizyonu (EBA TV) kurulmuştur. EBA TV ilkökul, ortaokul ve lise düzeylerinde içerik sunan ve TRT'nin altyapısını kullanan bir platformdur (Özer, 2020). Ayrıca uzaktan eğitimde öğretmen-öğrenci arasında eşzamanlı etkileşimin sağlanabilmesi için 'Zoom' gibi farklı platformlardan da yararlanılmaktadır.

Pandemi döneminde okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarıyla ilgili çalışmalar araştırılmış ve COVID-19'un eğitime etkilerinin ortaya çıktığı 2020 ve 2021 yıllarındaki çalışmalara ulaşılmıştır. Akkaş Baysal, Ocak ve Ocak (2020), araştırmalarında uzaktan eğitim etkinlikleri hakkında okul öncesi öğrenci ebeveynlerinin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Duran (2020) çalışmasında, COVID-19 pandemisinin okul öncesi eğitime etkilerini okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmiştir. İnan (2020), yaptığı araştırmayla pandemi döneminde sekteye uğrayan okul öncesi eğitimde üretilen çözümlere ilişkin durum tespiti yapmak ve yeni normalde okul öncesi eğitimin yeniden yapılandırılmasına yardımcı olacak öneriler oluşturmayı amaçlamıştır. Özgem, Kan, Kuset ve Şaşmacıoğlu (2020), çalışmalarında uzaktan eğitimin okul öncesi çocuklar üzerindeki etkilerini durum çalışması yöntemiyle araştırmıştır. Pavlenko ve Pavlenko (2020), çalışmalarında okul öncesi öğretmenlerinin COVID-19 karantinası sırasında uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanımına yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmıştır. Akın ve Aslan (2021), okul öncesinde uzaktan eğitim konusunda bir eylem araştırması yürütmüştür. Alan

(2021), araştırmasında okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sırasında uzaktan eğitimle ilgili ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Aral, Fındık, Öz, Karataş, Güneş ve Kadan (2021), araştırmalarında COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime devam eden 36-72 aylık çocuklara çevrim içi verilen nefes farkındalık ve hareket etkinliklerinin çocukların öz düzenleme ve duygu düzenleme becerilerine etkisini belirlenmeyi amaçlamışlardır. Gündoğdu (2021), okul öncesi kurumlarındaki öğretmenlerin uzaktan eğitimde gerçekleştirdikleri aile katılımlı çalışmaları belirlemeyi amaçlamıştır. Günindi ve Gemici (2021), araştırmalarında okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin algılarını metafor tekniği ile incelemiştir. Konca ve Çakır (2021), araştırmasında pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile okul öncesinden ilkokula geçiş hakkında veli görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Nargiza Fatkhullaevna ve Nafosat Radjabovna (2021), gerçekleştirdikleri çalışmada, okul öncesi eğitim sisteminin yöneticilerinin ve uzmanlarından SWOT analiziyle ileri eğitim ve yeniden eğitim sürecinde uzaktan öğrenme hakkında görüşlerini almıştır. Özgem, Kan, Kuset ve Şaşmacıoğlu (2021), çalışmasında uzaktan eğitimin okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkilerini durum çalışması yöntemiyle incelemiştir. Stites, Sonneschein ve Galczyk (2021), gerçekleştirdikleri betimsel çalışmada velilerin pandemi döneminde okul öncesi çocukları için uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Yıldırım (2021), yaptığı çalışmada Covid-19 pandemisinin okul öncesi eğitime yansımalarını araştırmış ve okul öncesi eğitimin nasıl uygulandığı, ne tür etkinlikler yapıldığı, ne tür zorlukların aşılması gerektiği ve okul öncesi eğitimin sürdürülmesi için ne gibi önlemlerin alınması gerektiği sorularına yanıt aramıştır.

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Eğitimde gerçekleştirilen uygulamaların incelenmesi, uygulamada yaşanan zorlukların ortaya çıkarılması gerekli düzenlemelerin yapılarak uygulamanın sonraki dönem ve kullanıcılar için daha kullanışlı ve verimli hale getirilmesi bakımından önemlidir. Okul öncesi dönem çocukların kişiliklerinin gelişmesinde kritik bir dönem (Çilengir ve Vural, 2006) olduğu için özellikle pandemi döneminde, kısa bir zamanda hayatımıza giren uzaktan eğitimin küçük yaş gruplarında nasıl uygulandığı, yaşanan sorunların ve çözüm önerilerinin neler olduğunun alanyazına kazandırılmasının önemli olduğu söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde pandemi döneminde okul öncesi eğitimde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarının incelenmesine ihtiyaç olduğu saptanmıştır. Bu yüzden bu çalışmayla alanyazındaki eksikliğin giderilmesi ve her ne kadar “acil uzaktan müdahale” şeklinde oluşsa da pandemi döneminde okul öncesi uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik alınabilecek önlemlerin birincil paydaşlar olan öğretmenlerin bakış açısıyla incelenmesinin, sonraki çalışmalar için altyapı oluşturabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı pandemi döneminde okul öncesi eğitimde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda cevaplandırılan araştırma soruları aşağıda verilmiştir:

1. Okul öncesi öğretmenleri uzaktan eğitimi nasıl gerçekleştirmişlerdir?
2. Okul öncesi öğretmenleri uzaktan eğitim uygulamalarında yaşadıkları sorunlar nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarında yaşadıkları sorunların çözümü için önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Gerçekleştirilen çalışma, nitel desenlerden biri olan durum çalışmasıdır. Bu çalışma durum çalışması deseniyle kurgulanmıştır. Durum çalışmaları, gerçek hayattaki mevcut durumları incelemeyi, tanımlamayı ve ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmalardır (Creswell, 2013). Durum çalışmalarında veriler bireylerin deneyimlerinin temel yapı ve değerini derinlikli olarak betimlemek amacıyla toplanmaktadır. Durum çalışmasıyla var olan bir durum üzerinde yoğun biçimde çalışılır ve incelenen durum derinlemesine incelenir (Glesne, 2013; Merriam, 2013). Gerçek hakkında derinlemesine bilgi sağlamak ve pratikte pratik faydalar sağlamak için kullanılan farklı türlerde durum çalışmaları vardır (Akar Vural ve Cenkseven, 2005). Mevcut araştırma birden fazla kurumda bir durum üzerine odaklanıldığı için iç içe geçmiş tek durum deseniyle tasarlanmıştır. İç içe geçmiş tek durum deseni, iki veya daha fazla alt tabaka ya da birimin olduğu yani birden fazla analiz durumunu yansıtır (Yin, 2009). Yapılan çalışmada okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim uygulamaları bir durum iken analiz birimi bir ilçede bulunan üç ana okuldur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Aydın ili İncirliova ilçesinde ana okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu üç okulda toplam 25 okul öncesi öğretmeni görev yapmaktadır. Creswell (2013) durum çalışmasında 10-15 kişi arasında katılımcının yeterli olacağını belirtmektedir; bu sebeple bu okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinden araştırmaya katılmaya istekli olan tamamı kadın 21 öğretmenin görüşleri alınmıştır. Katılımcıların yaş aralığı 26-49, mesleki kıdem yıl aralığı ise 2-31'dir.

Veri Toplama Araçları ve Analizi

Nitel bir araştırma, sözlü veriler ya da metin içeren verilerin incelenmesi ve yorumlanmasıyla gerçekleşmektedir (Nassaji, 2017). Durum çalışmalarında katılımcı görüşleri önemli bir yer tutmaktadır (Merriam, 2013). Bu yüzden çalışma grubuna dahil edilen okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinden veri toplamak için katılımcılarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların görüşleri sayesinde bir durum hakkında düşünce ve görüşlerindeki gerçek ve derin anlamlara ulaşılabilir (Karasar, 2013). Bu amaçla, görüşleri toplamak için araştırmacılar tarafından yarı-yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Form geliştirilirken geçerlik çalışmaları kapsamında uzman görüşüne başvurulmuş; ortaya çıkan form pilot uygulama amacıyla iki öğretmene uygulanmış ve dönütlere göre forma son şekil verilmiştir.

Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. İçerik analizi tekniğinde, birbirine benzeyen veriler kodlanarak belirlenen kategori ve temalar kapsamında bir araya getirilmekte, düzenlenmekte ve yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Veriler analiz edilirken güvenilirlik çalışması kapsamında veriler araştırmacı haricinde bir uzman tarafından da analiz edilmiş ve elde edilen bulgular karşılaştırılmıştır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmış ve uygun temaların altına çalışma güvenilirliği amacıyla sunulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Araştırmaya katılan öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucu elde edilen bulgular araştırma problemlerinin

sırasıyla verilmiş ve yorumlanmıştır. Ayrıca her kategoriden sonra katılımcıların o kategoriye ilişkin görüşlerinden konuyla ilgili elde edilen alıntılara yer verilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimi Gerçekleştirme Yolları

Araştırmanın birinci alt problemi olan “okul öncesi öğretmenleri uzaktan eğitimi nasıl gerçekleştirmişlerdir?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 1 ve 2’de verilmiştir.

Katılımcı görüşlerinin analizinden elde edilen verilerden “pandemi döneminde kullanılan uzaktan eğitim cihazları ve programları” kategorilerine ulaşılmıştır. İlgili kategoriye ilgili bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. *Pandemi döneminde kullanılan uzaktan eğitim cihazları ve programları*

Uzaktan eğitimde kullanılan cihazlar	f
Bilgisayar	10
Akıllı telefon	10
Tablet	2
Toplam	22
Uzaktan eğitimde kullanılan programlar	
Zoom	7
EBA	5
Whatsapp	4
Diğer	6
Toplam	22

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların uzaktan eğitim için çoğunlukla bilgisayar (f:10) ve akıllı telefon (f:10) kullandıkları görülmektedir; iki katılımcı ise tablet kullandıklarını belirtmiştir. Katılımcılar, bu cihazları kullanarak “Zoom” (f:7), “EBA” (f:5), “Whatsapp” (f:4) ve diğer programları (f:6) kullanarak öğrencilere ulaşmaya çalışmışlardır. Bu kategoriye ilişkin katılımcıların görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...Telefonlar aracılığı ile Whatsapp Bilgisayarlar üzerinden ise EBA ve Zoom ile iletişim sağladık..”

“... Akıllı telefon,televizyon,sosyal hesaplar,yazılı ,görsel kaynaklar,Eba bilişim ağı Fabrika, canva, jigsawplanet,öğrenme çarkı,beyaztahta uygulaması,hafıza oyunu hep...”

Katılımcı görüşlerinin analizinden elde edilen verilerden “Uzaktan eğitimde gerçekleştirilen uygulamalar/etkinlikler” kategorisine ulaşılmıştır. İlgili kategoriye ilgili bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. *Uzaktan eğitimde gerçekleştirilen uygulamalar/etkinlikler*

Etkinlikler	f
İnteraktif etkinlikler	9
Sanat etkinliği	6
Medya/görsel paylaşımı	5
Oyun	5
Fen ve deney etkinliği	5
Okuma yazmaya hazırlık etkinliği	3

Canlı ders	3
Ders planındaki tüm etkinlikler	3
Fiziksel etkinlikler	2
Ritim/müzik etkinliği	2
Dikkat etkinliği	1
Aile katılımı	1
Toplam	45

Tablo 2 incelendiğinde uzaktan eğitim kapsamında dokuz katılımcının interaktif etkinlikler, altı katılımcının sanat etkinliği, beş katılımcının medya/görsel paylaşımı, beş katılımcının oyun, beş katılımcının fen ve deney etkinliği, üç katılımcının okuma yazmaya hazırlık etkinliği, üç katılımcının canlı ders etkinliği, üç katılımcının ders planındaki tüm etkinlikleri, iki katılımcının fiziksel etkinlikler, iki katılımcının ritim/müzik etkinliği, bir katılımcının dikkat etkinliği ve bir katılımcının aile katılımı gerçekleştirdiği görülmektedir. Bulgulardan hareketle okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim kapsamında çeşitli etkinlikler gerçekleştirdikleri yorumu yapılabilir. Bu kategoriye ilişkin katılımcıların görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir:

“... Daha çok interaktif etkinlikler oyunlar müzik evde uygulanabilecek fen ve deney etkinlikleri...”

“...Günlük plandaki etkinliklerimizi EBA bilişim be youtube ağıyla bütünleştirerek, uygulamaya çalıştım...”

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Yaşadıkları Sorunlar

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarında yaşadıkları sorunlar nelerdir?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3 ve 4’te verilmiştir.

Verilerin içerik analizinde “pandeminin okul öncesi eğitime etkisi” temasına ulaşılmıştır. Bu temayla ilgili bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Pandeminin okul öncesi eğitime etkisi

Etki	f
Olumsuz	18
Orta derecede	3
Toplam	21

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (f:18) pandeminin okul öncesini olumsuz yönde etkilediği görüşünde oldukları görülmektedir. Bu bulgudan pandemi döneminden okul öncesi eğitimin olumsuz etkilendiği yorumu yapılabilir. Bu kategoriye ilişkin katılımcıların görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...Çocukların dikkat süreleri, ilgileri azalmış. Kelime dağarcıklarına bilgi oyunları terimleri eklenmiştir. Şiddete daha meyilli ve istediği yapılmaz ise ikna edilemeyen çocuklarla karşılaştık...”

“...İlgili aileler ve teknolojik imkanı olan öğrenciler bu dönemde uzaktan eğitime devam edebilmiş, dezavantajlı bölgelerdeki öğrenciler eğitime bir süre ara vermek zorunda kalmıştır...”

Katılımcı görüşlerinin analizinden elde edilen verilerden “uzaktan eğitim döneminde yaşanan sorunlar” kategorisine ulaşılmıştır. İlgili kategoriye ilişkin bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Uzaktan eğitim döneminde yaşanan sorunlar

Sorunlar	f
Teknolojik araç-gereç/alt yapı eksikliği	16
Aile desteğinin olmaması	5
Çocuklarda dikkat ve motivasyon eksikliği	5
Velilerde teknolojik yetersizlik	3
Çok sorun yaşamadım	2
Uzaktan eğitim ortamının olmaması	2
Hepsi	1
Toplam	34

Tablo 4 incelendiğinde uzaktan eğitim esnasında dile getirilen en büyük sorunun teknolojik araç-gereç/alt yapı eksikliği (f:16) olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitimde yaşanan diğer sorunlar ailenin çocuklarının eğitime destekte bulunmaması (f:5); ekran başındaki çocuklarda oluşan dikkat ve motivasyon eksikliği (f:5); velilerin teknolojiyi kullanmada yetersiz olmaları (f:3) ve çocukların uzaktan eğitimi gerçekleştirebilecekleri bir ortamlarının olmaması (f:2)'dir. Bir katılımcı bu sorunların hepsinden bahsederken iki katılımcı bu görüşlerin aksine uzaktan eğitim esnasında çok fazla sorun yaşamadığını belirtmiştir. Bu kategoriye ilişkin katılımcıların görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...Çocukların evinde uzaktan eğitim için gerekli alt yapının ve teknolojik aletlerin olmaması zorladı bizi...”

“...Çocuklar motivasyonsuzdu bazen etkinliğe kendini veremiyordu sınıf ortamı gibi olmuyor. Bazı etkinliklerde arkadaşları gibi yapamayan bir çocuk ağlıyordu. Bazen bağlantı kopuyor çocuk tekrar bağlanamıyordu...”

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Yaşadıkları Sorunların Çözümüne Yönelik Önerileri

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarında yaşadıkları sorunların çözümü için önerileri nelerdir?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 5, 6 ve 7’de verilmiştir.

Katılımcı görüşlerinin analizinden elde edilen verilerden “sorunları gidermek” kategorisine ulaşılmıştır. İlgili kategoriye ilgili bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Sorunları gidermek için yapılanlar

Sorunları giderme	f
Velilere destek olarak	9
Uygulayabilecekleri/ulaşabilecekleri etkinlikler yaptırarak	5
Ek çalışma düzenleyerek	3
Aileden destek talep ederek	3
Destek/yardımlarından yardım alarak	2
Velilere göre ders saatlerini düzenleyerek	1
Hiçbir şey	1
Toplam	24

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim esnasında yaşanan sorunları gidermek için velilere uzaktan eğitimi nasıl gerçekleştireceklerine dair destek olmuş (f:9), öğrencilerin uygulayabilecekleri/ulaşabilecekleri etkinlikler yaptırmış (f:5), sınıfının gerisinde kalan veya çalışmalara katılmayan öğrenciler için ek çalışmalar düzenlemiş (f:3), ailelerin çocuklarını desteklemeleri talep etmiş (f:3), uzaktan eğitim ile ilgili kurumların yardım hatlarından yardım almış (f:2) ve velilerin çocukların uzaktan eğitimlerini

katılımlarına yardımcı olmaları amacıyla velilerin uygun olduğu saatlere göre uzaktan eğitim etkinliklerini düzenlemişlerdir (f:1). Bir katılımcı ise fazla sorun yaşamadıkları için herhangi bir şey yapmaya gerek duymadığını belirtmiştir. Bulgular göz önüne alındığında okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim esnasında yaşadıkları sorunları gidermek için çeşitli yollara başvurdukları anlaşılmaktadır. Bu kategoriye ilişkin katılımcıların görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...Ailelerle sık sık iletişim halinde kalarak telefon, WhatsApp üzerinden görüşmeler yapıldı. EBA üzerinden çalışmalar yollayanarak katılım sağlanmaya çalışıldı...”

“...Canlı derse katılmayan öğrencilerime günlük olarak EBA ve Whatsapp üzerinden etkinlik örneklerini ve yapacaklarını paylaştım...”

Katılımcı görüşlerinin analizinden elde edilen verilerden “sorunların çözümü için alınan bir yardım/katkı” kategorisine ulaşılmıştır. İlgili kategoriye ilgili bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Sorunların çözümü için alınan yardım/katkı

Sorunların çözümü için alınan yardım/katkı	f
Zümreden	10
Aileden	7
Okul yönetiminden	6
Hayır	3
Toplam	29

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşanan sorunlarının çözümü için zümreden (f:10), aileden (f:7) ve okul yönetiminden (f:6) yardım aldığı görülmektedir. Üç katılımcı ise sorun çözümü için herhangi bir yerden yardım almadıklarını belirtmiştir. Bu kategoriye ilişkin katılımcıların görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...Öğretmen arkadaşlarımızla yaşanan sorunların çözümü için hep iletişim halindeydik ancak internet ve teknolojiye alt yapı sorunlarına etkili olamadık...”

“...Evet zümre, aile ve idareyle sürekli işbirliği halinde çalıştık. Tek tek öğrencilere kullanabilecekleri uygun şifreler oluşturduk. Fakat velinin gelir kaynağı tarla pazar olduğu için direk öğrenciyle iletişim sağlanamadı ve bunun için dönüt alınamadı...”

Katılımcı görüşlerinin analizinden elde edilen verilerden “sorunların çözümü için öneriler” kategorisine ulaşılmıştır. İlgili kategoriye ilgili bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Sorunların çözümü için öneriler

Çözüm ve Öneriler	f
Ailelere teknolojik altyapı ve araç desteği yapılmalı	13
Veliler uzaktan eğitim konusunda bilinçlendirilmeli	4
Uzaktan eğitim uygulamaları ücretsiz/erişilebilir olmalı	3
Okulöncesi eğitimin yüz yüze gerçekleşmesi	3
Öğretmenlere teknolojik yeterlik kazandırılmalı	3
EBA içeriği zenginleştirilmeli	2
Velilerin çocukların eğitimine ilgisi artırılmalı	1
Öğrenci katılımı artırılmalı	1
Toplam	30

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun (f:13) ailelere teknolojik altyapı ve araç desteğinde bulunarak uzaktan eğitim ile ilgili sorunların büyük kısmının çözüleceği görüşünde olduğu anlaşılmaktadır. Velilerin uzaktan eğitim konusunda bilinçlendirilmesi (f:4), uzaktan eğitim uygulamalarının ücretsiz/erişilebilir olması (f:3), okulöncesi eğitimin yüz

yüze gerçekleşmesi (f:3), öğretmenlerin teknolojik yeterlik kazandırılması (f:3), EBA içeriğinin zenginleştirilmesi (f:2), velilerin çocukların eğitimine olan ilgisinin artırılması (f:1) ve canlı derslere öğrenci katılımının artırılması (f:1) bu kategoride katılımcılar tarafından verilen diğer önerilerdir. Daha önceki kategorilerde teknolojik araç-gereç ve alt yapı eksikliği uzaktan eğitim esnasında yaşanan en büyük sorun olarak ortaya çıkmıştı. Dolayısıyla bu kategoride ailelere teknolojik altyapı ve araç desteğinde bulunulması önerisinin daha çok olması beklenmekteydi Bu kategoriye ilişkin katılımcıların görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...Uzaktan eğitim okul öncesi çocuklarıyla çok zor. Verim düşük enerji düşük. Çok fazla sohbet ediliyor fakat etkinlik okuldaki gibi sürdürülemiyor. Tek önerim uzaktan eğitim okul öncesinde yapılmamalı yüz yüze eğitim sürdürülmeli...”

“...En büyük sorun teknolojik altyapının çözülmesi, çalışan bölge halkının eğitim seviyesinde ilerlemenin sağlanarak, ilginin artırılması, okul öncesinin kreş olmadığı okul öncesi eğitim veren bir kurum olduğunun yaygınlaştırarak bu bilincin oluşturulması...”

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada amaç pandemi döneminde okul öncesi eğitimde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda cevaplandırılması gereken alt sorular belirlenmiş ve verilerin incelenmesiyle ortaya çıkan bulgular alt problemlerin sırasına göre verilir yorumlanmıştır. Bulguların yorumlanmasından sonra ulaşılan sonuçlar da alt soruların sırasına göre aşağıda verilmektedir.

Araştırmanın ilk sorusu olan “okul öncesi öğretmenleri uzaktan eğitimi nasıl gerçekleştirmişlerdir?” sorusuna ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin özellikle bilgisayar ve akıllı telefonlar aracılığıyla “Zoom, Whatsapp ve EBA” gibi farklı uzaktan eğitim programları kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Gündoğdu (2021) ve Konca ve Çakır (2021) da okul öncesi öğretmenlerinin öğrenci ebeveynleriyle iletişim kurarken çoğunlukla Whatsapp uygulamasını kullandıklarına dikkati çekmişlerdir. Ayrıca Konca ve Çakır (2021) ilkökul başlangıcında uzaktan eğitim sürecinde en çok EBA (Eğitim Bilişim Ağı) ve Zoom uygulamalarının kullanıldığını, TRT Okul kanalının ise en az tercih edildiğini belirtmiştir. Yürek (2021) bir çalışmada uzaktan eğitim uygulamaları arasında teknolojik araçlarla gerçekleştirilen uygulamaları, yüz yüze eğitimde kullanılan materyalleri ve aile katımlı etkinlikleri göstermiştir. Ayrıca bu araştırmanın sonunda uzaktan eğitim programları kullanılarak interaktif etkinlikler, sanat etkinliği, medya/görsel paylaşımı, oyun, fen ve deney etkinliği çeşitli etkinlikler gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yıldırım (2021) da okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim etkinlikleri olarak sanat, fen ve matematik etkinlikleri ve oyunların düzenlendiğini belirtmiştir. Stites, Sonneschein ve Galczyk (2021) ise uzaktan eğitimde ekran başında fazla zaman almayan ve diğer çocuklarla sosyal etkileşime izin veren etkinliklerin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci sorusu olan “okul öncesi öğretmenleri uzaktan eğitim uygulamalarında yaşadıkları sorunlar nelerdir?” sorusuna ilişkin pandemi döneminden okul öncesi eğitimin olumsuz etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde Yıldırım (2021) ve Yürek (2021) Covid-19 pandemisinin okul öncesi eğitim üzerinde çok sayıda olumsuz etkisi olduğunu belirtirken; Nargiza Fatkhullaevna ve Nafosat Radjabovna (2021), uzaktan öğrenmenin birçok avantajı ve eğitimsel etkisinin olduğunu ileri sürmüştür. Bu çalışmada uzaktan eğitim uygulamalarında yaşanan en büyük sorunun teknolojik araç-gereç/alt yapı eksikliği olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Kozikoğlu (2018) ve Balım (2020) da maddi yetersizlik ve koşulların yetersiz olması nedeniyle etkinliklerin gerçekleştirilemediği sonucuna varmıştır. Bu araştırmada uzaktan eğitimde yaşanan diğer başlıca sorunlar olarak ailenin çocuklarının eğitime destekte bulunmadığı, velilerin teknolojiyi kullanmada yetersiz olduğu ve çocukların uzaktan eğitimi gerçekleştirebilecekleri bir ortamlarının olmadığı görülmüştür. Altın ve Altın (2020), gerçekleştirdikleri çalışmada ebeveynlerin, okullarda gerçekleştirilen etkinliklere ilgi ve isteklerinin yetersiz seviyede olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonucun aksine, Akın ve Aslan (2021) ve Gündoğdu (2021), ailelerin uzaktan eğitim sürecine aktif katıldıkları ve çocuklarını desteklediklerini belirtmişlerdir. Demirel (2012) de etkili renme için renenlerin renme sürecine aktif olarak katılması gerektiğini vurgulamaktadır. Araştırmada işaret edilen sorunlardan biri de ders için ekran başındaki çocuklarda oluşan dikkat ve motivasyon eksikliğidir. Genel olarak, zgem, Kan, Kuset ve şaşmacıoğlu (2020), Günindi ve Gemicici (2021), zgem, Kan, Kuset ve şaşmacıoğlu (2021), araştırmalarında uzaktan eğitimin akademik başarıyı sağlamada ve çocukların gelişimini destekleme yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Diğer yandan, Pavlenko ve Pavlenko (2020) ve Aral, Fındık, z, Karataş, Güneş ve Kadan (2021) araştırmalarında uzaktan eğitimin hem retmenlere hem de rencilere olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmanın nc sorusu olan “okul öncesi retmenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarında yaşadıkları sorunların zm için nerileri nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak okul öncesi retmenlerinin uzaktan eğitim esnasında yaşadıkları sorunları gidermek için çeşitli yollara başvurdukları sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin uzaktan eğitimi nasıl gerekleştireceklerine dair destek olma, rencilerin uygulayabilecekleri/ulaşabilecekleri etkinlikler yaptırma, sınıfının gerisinde kalan veya çalışmalara katılmayan renciler için ek çalışmalar düzenleme, ailelerin çocuklarını desteklemeleri talep etme, uzaktan eğitim ile ilgili kurumların yardım hatlarından yardım alma ve yardımcı olmaları amacıyla velilerin uygun olduğu saatlere göre uzaktan eğitim etkinliklerini düzenleme gibi önlemler sorunların zm için retmenlerin başvurdukları yollar olarak görülmüştür. retmelerin uzaktan eğitim kapsamında ortaya çıkan sorunların zm için zümre, aile ve okul yönetimiyle iletişim halinde oldukları belirlenmiştir. retmenlerin ailelere teknolojik altyapı ve araç desteğinde bulunularak uzaktan eğitim ile ilgili sorunların büyük kısmının zleceği görüşünde oldukları dikkat çekicidir. Bu bağlamda, velilerin uzaktan eğitim konusunda bilinçlendirilmesi, uzaktan eğitim uygulamalarının ücretsiz/erişilebilir olması, okul öncesi eğitimin yüz yüze gerçekleşmesi, retmenlere teknolojik yeterlik kazandırılması, EBA içeriğinin zenginleştirilmesi, velilerin çocukların eğitimine olan ilgilerinin artırılması ve canlı derslere renci katılımının artırılması bu kategoride katılımcılar tarafından verilen diğer önerilerdir. Akkaş Baysal, Ocak ve Ocak (2020), araştırmalarında okul öncesi eğitimde etkinlikler gerçekleştirilirken uzaktan eğitim esnasında sorunlar yaratan ve düzeltilmesi gereken olumsuz tarafların olduğunu vurgulamıştır. Kozikoğlu (2018) alışmasında etkili bir eğitim için fiziki olanakların iyileştirilmesi gerektiğini vurgularken; Konca ve akır (2021), araştırmalarının sonuçları doğrultusunda pandemi döneminde retmen ile renci arasında iletişimin daha çok artırılmasını önermiştir. Alan (2021) ise okul öncesi retmenlerinin teknolojik yeterliklerini geliştirmeleri ve erken çocukluk dönemi için tasarlanmış ve kullanıcı dostu bir eğitim platformunun oluşturulması yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Duran (2020) ve İnan (2020) ise çalışmaları sonucunda Türkiye’de okul öncesi eğitimin okula dönüşler için gerekli tedbirler alınarak yüz yüze uygulanması gerektiğini önermişlerdir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar dikkate alınarak hem okul öncesi eğitim ile ilgili uzaktan eğitim uygulayıcılarına hem de bu konu üzerine çalışma yapacak araştırmacılara bazı önerilerde bulunulabilir:

- Sosyo-ekonomik düzeylere göre uzaktan eğitim sürecinde okullara ve ailelere teknolojik alt yapı desteği sağlanmalıdır.
- Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle hedeflere ulaşmada yetersiz kaldığı belirlendiği için gereken tüm tedbirlerin alınarak yüz yüze eğitimin devam ettirilmesi gerekmektedir.
- Ailelere, uzaktan eğitimin önemi, uzaktan eğitim sürecinde teknolojiyi nasıl kullanacakları ve çocuklarını uzaktan eğitim esnasında nasıl destekleyecekleri konusunda eğitimler verilmelidir.

** Bu çalışma, ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından gerçekleştirilen dönem projesinden uyarlanmıştır.*

KAYNAKLAR

- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2015). An overview on the early childhood education. *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(1), 411-423.
- Akar Vural, R. ve Cenkseven, F. (2005). "Case studies in educational research: definition, types, stages and reporting of case study research". *Burdur Journal of Education Faculty*, 6(10): 126-139.
- Akın, F. ve Aslan, N. (2021). COVID-19 pandemisinde okul öncesi dönemindeki öğrencilerin uzaktan eğitimi: Bir eylem araştırması. *Alanyazın-CRES Journal*, 2(1), 8-17.
- Akkaş Baysal, E., Ocak, G. ve Ocak, İ. (2020). Covid-19 Salgını Sürecinde Okul Öncesi Çocuklarının EBA ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Ebeveyn Görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214. DOI: 10.47615/issue.835211.
- Alan, Ü. (2021). Distance education during the covid-19 pandemic in turkey: identifying the needs of early childhood educators. *Early Childhood Education Journal*, 49, 987-994. DOI: 10.1007/s10643-021-01197-y
- Altın, F. ve Altın, M. (2020). Eko-okul programının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi: Bir durum çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 2(3), 18-26.
- Altın, F. ve Altın, M. (2021). A descriptive analysis of theses on curriculum studies in preschool education. *International Journal of Educational Studies and Policy*, 2(2), 1-14.
- Aral, N., Fındık, E., Öz, S., Karataş, B. K., Güneş, L. C. ve Kadan, G. (2021). Covid 19 pandemi sürecinde okul öncesi dönemde uzaktan eğitim: deneysel bir çalışma. *Turkish Studies - Education*, 16(2), 1105-1124. DOI: 10.47423/TurkishStudies.49289
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2000). *Okul Öncesi Eğitim ve Ana Sınıfı Programları*. Yapa Yayıncılık.
- Balcı, A., Gündoğdu, K. ve Çelik, N. (2012). Okul öncesi eğitim programına ilişkin bir ihtiyaç analizi çalışması. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 3(1), 10-24.
- Balıkçioğlu, N., Çınar Öz, D. ve Işın, N. N. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim derslerindeki memnuniyet araştırması: *Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu örneği*. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(1), 462-473.
- Balım, D. (2020). *Beşinci Sınıf İngilizce Ağırlıklı Öğretim Programının Aydınlatıcı Değerlendirme Modeliyle Değerlendirilmesi [An Evaluation of Fifth Grade English Curriculum within an Illuminative Evaluation Model]*. Unpublished master's thesis, Pamukkale University Institute of Educational Sciences, Denizli.
- Bozkuş, T. (2014). A research on identifying the need for distance education for national athletes who study in school of physical education and sport. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 15(3), 282-290.
- Creswell, J. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni* (Çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Siyasal Kitabevi.
- Çelik, M. ve Gündoğdu, K. (2007). Türkiye'de okul öncesi eğitimin tarihsel gelişimi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 172-190. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/2777/37238>
- Çilengir, S. ve Akar Vural, R. (2016). Evaluation of drama in education (DiE) studies conducted in independent pre-schools: A case study in Aydın-Turkey. *Psycho-Educational Research Reviews*, 5(1), 17-25.
- Demirel, Ö. (1989) Ülkemizde Okulöncesi Çağdaki Çocukların Eğitimlerinin Gereği ve Yaygınlaştırılmasına Yönelik Çözüm Önerileri. *Yapa 6.Okul Öncesi Semineri*, İstanbul.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme [Curriculum Development in Education]*. Pegem Yayıncılık.

- Dodge, D. T. (1995). The Importance curriculum in achieving quality child day care programs. *Child Welfare*, 74, 1171-1185.
- Duran, M. (2020). The Effects of COVID-19 pandemic on preschool education. *International Journal of Educational Methodology*, 7(2), 249-260. DOI: 10.12973/ijem.7.2.249
- Glesne, C. (2013). *Becoming Qualitative Researchers (4th Ed.* Translating Eds. Ali Ersoy & Pelin Yağcınoğlu). Anı Publication.
- Gündoğdu, S. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim süre-cinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(35), 1849-1874. DOI: 10.26466/opus.827530
- Günindi, Y. ve Gemici, A. (2021). Metaphors of preschool teachers on distance education concept (A. Kabadayı [ed.], *Innovations and Challenges in Early Childhood Education for Sustainable Development* içinde 72-89. Livre de Lyon.
- Hirsh, R. A. (2004). *Early Childhood Curriculum*. Incorporating multiple intelligences, developmentally appropriate practice, and play: Boston: Pearson.
- Honeyman, M., ve Miller, G. (1993). Agriculture Distance Education: A valid alternative for higher education? *Proceedings of the 20th Annual National Agricultural Education Research Meeting*, 67-73. Islamabad, National Book Foundation.
- İnan, H. Z. (2020). COVID-19 pandemi sürecinde okul öncesi eğitimin yeniden yapılandırılması. *Millî Eğitim*, 49(1), (831-849). DOI: 10.37669/milliegitim.754307
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Kiryakova, G. (2009). Review of distance education. *Trakia Journal of Sciences*, 7(3), 29-34.
- Kitta, S., ve Kapinga, O. S. (2015). Towards designing effective preschool education programmes in Tanzania: What can we learn from theories?. *Journal of Education and Practice*, 6(5), 180-185.
- Konca, A. S. ve Çakır, T. (2021). Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim ile Okul Öncesi Eğitimden İlkokula Geçiş Hakkında Veli Görüşleri. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(2), 520-545.
- Kozikoğlu, İ. (2018). Investigation of preschool education teachers' attitudes and opinions concerning values education. *International Journal of Turkish Literature Culture Education*, 7(4), 2698-2720.
- Köksal, O., Balaban Dağal, A. ve Duman, A. (2016). the determination of pre-school teaching program in accordance with pre-school teacher opinions. *International Journal of Social Science*, (46), 379-394.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma (3. Baskı)* (Çev. Ed. Turan, S.). Nobel Akademi Yayıncılık.
- Millî Eğitim Temel Kanunu (2021). *Millî Eğitim Temel Kanunu Sayı: 1739*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- Mustafa, N. (2020). Impact of the 2019–20 coronavirus pandemic on education. *International Journal of Health Preference Research*, 5 (20), 31-44. DOI: 10.13140/RG.2.2.27946.98245.
- Nargiza Fatkhullaevna, A. ve Nafosat Radjabovna, S. (2021). Advantages of distance learning in the training of specialists in the preschool education system. International Scientific and Practice Conference On "International Experience In Increasing The Effectiveness of Distance Education: Problems and Solutions".
- Nassaji, H. (2017). Diversity of research methods and strategies in language teaching research. *Language Teaching Research*, 21 (2), 140-143.
- Özer, M. (2020). Türkiye’de COVID-19 salgını sürecinde millî eğitim bakanlığı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129.

- Özgem, K., Kan, Ş. G., Kuset, S. ve Şaşmacıoğlu, E. (2020). Evaluation of the effect of distance education on children in pre-school period: Parental views. *Near East University Journal of Education Faculty (NEUJEF)*, 3(2), 94-103.
- Özgem, K., Kan, Ş. G., Kuset, S. ve Şaşmacıoğlu, E. (2021). Evaluation of the impact of distance education on children in pre-school period: Teachers' opinions. *Near East University Journal of Education Faculty (NEUJEF)*, 4(1), 78-87.
- Pavlenko, G. V. ve Pavlenko, A. I. (2020). Impact of COVID-19 Lockdown on the Readiness of Preschool Educators for Distance Learning. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 156, 163-168.
- Rehab, T. (2021). Effects of test anxiety, distance education on general anxiety and life satisfaction of university students. *Psycho-Educational Research Reviews*, 10(1), 107-117. <https://www.journals.lapub.co.uk/index.php/PERR>
- Stites, M. L., Sonneschein, S. ve Galczyk, S. H. (2021). Preschool parents' views of distance learning during COVID-19. *Early Education and Development*, 32(7), 923-939. DOI:10.1080/10409289.2021.1930936
- Ünal Bozcan, E. ve Kömleksiz, M. (2015). The effect of drama supported activities on six year old children's emotional skills. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 5(10), 35-56.
- Yamamoto, G. T. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi(online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (4. Baskı)*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. (2021). Preschool education in Turkey During the covid-19 pandemic: a phenomenological study. *Early Childhood Education Journal*, 49, 947-963. DOI: 10.1007/s10643-021-01153-w.
- Yin, R., K. (2009). *Case Study Research: Design and Methods (4th Ed.)*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Yürek, E. (2021). *Okul Öncesi Eğitimde Uzaktan Eğitimin Uygulanabilirliğine Yönelik Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Alandaki Akademisyenlerin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.